

DEBUUT Fascinatie voor Polen inspireert Zutphense Gerdien Verschoor tot schrijven 'De draad en de vliegende naald'

Intense roman over lot van joods gezin

Wie donderdagavond langs de Wijnhuistoren loopt, hoort het carillon weemoedige muziek van Buxtehude spelen. Deze muziek speelt een rol in de roman van Gerdien Verschoor 'De draad en de vliegende naald', die zij die avond presenteert.

door Agnes van Brussel

Dit verhaal lag al heel lang te wachten. Toen Gerdien Verschoor zich op aandringen van haar uitgever afzonderde in een appartementje in het Poolse Krakau, rolde het in drie maanden uit de computer. De eerste versie van 'De draad en de vliegende naald' lag op tafel. Een epos van 264 pagina's over het leven van een Poolse joodse vrouw en haar zoon tijdens en na de Tweede Wereldoorlog. Volgende week ligt dit debuut in de boekhandel.

„Ik had die Poolse omgeving nodig om dit boek te schrijven, hoewel ik niet veel verder kwam dan de bakker en de kruidenier. Ik vermeed het om naar de bibliotheek te gaan omdat ik als kunsthistorica dan weer eindeloos zou blijven zoeken naar feiten uit die tijd. Net zoals ik dat elf jaar eerder deed voor mijn proefschrift over een Pools kunstenaarsgroep.”

Dit zou fictie worden, stukje bij beetje gedestilleerd uit feiten, ervaringen en verhalen, opgeslagen tijdens haar frequente reizen naar Polen. „Mijn fascinatie voor Polen

Boekpresentatie

- De draad en de vliegende naald, Gerdien Verschoor, €23,95, in de winkel vanaf 8 juli 2011 verschijnt ook als e-book. Wie bij de presentatie wil zijn op 7 juli om 20 uur in boekhandel Van Someren en Ten Bosch, kan zich per email aanmelden bij Uitgeverij Contact: info@uitgeverijcontact.nl.

begon in 1983 toen ik met een groep Leidse studenten Poznan bezocht. In het contact met de Poolse studenten merkte ik dat ze anders waren, meer geëngageerd. Ze wisten wat censuur was en gebruikten kunst als verzet tegen het communistisch gezag. Ze lasen meer boeken, zagen meer films. Ik raakte geboeid door de veelzijdige Poolse kunst en cultuur met al die joodse en Russische invloeden. Ik logeerde bij de studenten thuis, gezinnen van meerdere generaties, ouders, broers en zussen en oma's. Geen opa's, die waren opvallend afwe-

'Het verhaal van Julia en Roman is een universeel verhaal over vluchtelingen, zoals er miljoenen zijn op de wereld'

zig. „De oorlog had de opa's opgeslokt. Ze waren gesneuveld, vermoord of verdwenen in Siberië. Ik las over een vrouwelijke tandarts, die zich in Siberië tijdens de oorlog in leven hield door kiespijn te verhelpen in ruil voor iets eetbaars voor zichzelf en haar dochter.”

Deze dochter stond model voor Julia, de hoofdpersoon in Verschoors boek. De twaalfjarige Julia vluchtte in 1939 met haar ouders en zusje Nina naar Rusland. Als joods gezin voelden ze zich na de in val van de Duitsers niet meer veilig. Tijdens een beschieting, wadend door een rivier verliest Julia haar zusje. „Ik heb haar losgelaten”, zegt ze later vol schuldgevoel tegen haar grote liefde tijdens de enige nacht die ze met hem doorbrengt.

Die nacht brengt haar wel een zoon, maar voor een relatie met de vader zijn er te veel obstakels. De zoon, Roman, groeit op met

vraagtekens over zijn vader en het verdrongen verleden van zijn moeder.

„Ik ben niet joods en ook geen moeder,” zegt de schrijfster aan de keukentafel van haar huis in de Zutphense binnenstad. Had ik wel het recht om dit verhaal op te schrijven? Ik heb het gevraagd aan een wijze joodse man in Polen en dat gesprek heeft mij geholpen om door te gaan.”

Gerdien Verschoor, met op de achtergrond de Wijnhuistoren, schreef in Polen een epos over het leven van een Poolse joodse vrouw en haar zoon tijdens en na de Tweede Wereldoorlog. foto Zutphens Persbureau

Van die twijfel is niets merkbaar in het intense en intuïtief geschreven boek van Verschoor. Het is een boek met kleine en grote geheimen, dat je in een ruk uitleest en vervolgens nog lang bezig houdt. „Misschien omdat het verhaal van Julia en Roman ook een universeel verhaal is van een

vluchteling, zoals er miljoenen zijn op de wereld?” De liefde bracht Verschoor naar Zutphen. Ze ontmoette Gert Oldenbeuving, de Zutphense organist en stadsbeiaardier, in Polen in haar vorige functie als cultureel attaché van de Nederlandse ambassade. Een jaar lang reisde ze in

de weekends op en neer van Warschau naar Zutphen. Op zaterdagochtend stapte ze uit de nachttrein en spitste haar oren, om vervolgens haar pas te versnellen naar de bron van de carillonklanken. Oude muziek is een gedeelde passie en speelt ook een rol in de structuur van haar boek.